

ĐÀO TẠO LÃNH ĐẠO TRƯỜNG HỌC TẠI ÚC

VŨ LAN HƯƠNG^(*)
LÊ THỊ NGỌC NHÃN^(**)

TÓM TẮT: Hệ thống giáo dục Úc có uy tín trên thế giới, nổi tiếng về cơ cấu hiệu quả và những phát triển có tính đổi mới trong chính sách giáo dục. Nhiều quốc gia khác trên thế giới đã học hỏi kinh nghiệm của Úc cải thiện hệ thống giáo dục đất nước. Để làm được điều này, Úc đã xây dựng mô hình phát triển những nhà lãnh đạo xuất sắc. Các trường học ở Úc luôn khuyến khích học sinh phát triển tư duy đổi mới, sáng tạo và độc lập. Trong trường học, học sinh sẽ học cách làm việc theo nhóm, giao tiếp hiệu quả với những người khác cũng như phát triển những kỹ năng thực tiễn và năng lực trí tuệ để thành công trên toàn cầu.

Từ khóa: lãnh đạo, trường học Úc, kỹ năng thực tiễn, năng lực trí tuệ.

ABSTRACT: The system of Australian Education which has prestige in the world is well-known about its efficient structure and the development of innovative educational policies. Many other countries around the world have learnt experience from Australia to improve the educational system of their country. To do this, Australia has created the Model of Excellence in School Leadership. Australian schools always encourage students to develop their thinking in an innovative, creative and independent way. In schools, students will learn how to work in team, communicate effectively with others, develop practical skills and intellectual capacity to succeed globally.

Key words: leadership, Australian school, practical skill, intellectual capacity.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hệ thống giáo dục và chất lượng của việc dạy và học được xem là vấn đề cốt lõi cho sự phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của Úc. Chính sự đa dạng trong hệ thống giáo dục và chất lượng giảng dạy đã tạo nên những thành tích đáng tự hào cho người dân Úc. Hệ thống giáo dục của Úc luôn được sự quan tâm của Chính phủ và không ngừng được cải thiện nên được cộng đồng quốc tế đánh giá cao. Chính phủ Úc quản lý và cấp kinh phí cho các trường đại học. Các trường tự xây dựng chương trình giảng dạy, những chính sách, việc quản lý điều hành và phát triển phải tuân theo các quy định chung của giáo dục quốc gia. Mỗi bang tại Úc tự quản lý hệ thống trường của bang kể cả trường công

lập và tự thực về các mặt tài chính, chính sách, chương trình, quản lý chất lượng ... và nhiều vấn đề liên quan khác. Các vấn đề chi tiết ở mỗi bang có thể là khác nhau nhưng chất lượng giáo dục chung là như nhau. Đây đây là bài viết về các chương trình đào tạo lãnh đạo trường học và chuẩn hiệu trường của Úc.

2. CÁC CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO LÃNH ĐẠO TRƯỜNG HỌC

2.1. Chương trình trước khi bổ nhiệm hiệu trưởng

Ở Bang Victoria của nước Úc, các hiệu trưởng tiềm năng có thể tham gia các chương trình Lãnh đạo trường học Eleanor Davis hoặc chương trình thực tập hiệu trưởng. Cả hai chương trình được dạy miễn

(*) Tiến sĩ. Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.

(**) Thạc sĩ. Viện Khoa học Giáo dục Nam Việt, Thành phố Hồ Chí Minh.

phí cho người tham gia.

Chương trình Lãnh đạo trường học Eleanor Davis dành cho nữ giáo viên hoặc trợ lý hiệu trưởng có mong muốn trở thành hiệu trưởng tại các trường công lập trong vòng 3 năm sau. Chương trình kéo dài khoảng nửa năm và gồm 4 hội thảo, hướng dẫn tập sự, theo dõi và làm việc trực tuyến.

Mục đích chương trình dành cho người tham gia là: 1) hiểu được các năng lực chính cần phải có để đáp ứng các yêu cầu và thách thức của hiệu trưởng; 2) hiểu và biết cách trình bày tầm nhìn lãnh đạo rõ ràng và hấp dẫn đối với chính họ và cộng đồng nhà trường; và 3) tự tin tìm kiếm vị trí hiệu trưởng.

Chương trình thực tập hiệu trưởng kết hợp nghiên cứu lý thuyết và thực hành. Các giáo viên có mong muốn trở thành hiệu trưởng làm quen với việc lãnh đạo trường học bằng cách tham gia thực tập dưới sự hướng dẫn của các hiệu trưởng có kinh nghiệm. Chương trình 6 tháng chia thành ba giai đoạn, mỗi giai đoạn có một diễn đàn học tập chuyên môn. Các diễn đàn kết hợp lý thuyết và quan sát thực hành. Có tổ chức hướng dẫn kèm cặp trực tuyến. Khi bắt đầu chương trình, những người tham gia hoàn thành khảo sát iLead 360° để xác định những lĩnh vực họ cần cải tiến.

Các giám đốc khu vực (các hiệu trưởng) cử người thích hợp tham gia và các trường chủ trì. Những người tham gia tiềm năng thảo luận việc tham gia với hiệu trưởng của họ. Các tiêu chí tuyển chọn ứng cử viên như sau: 1) được hiệu trưởng và giám đốc khu vực xác nhận là giáo viên xuất sắc và là người lãnh đạo có tiềm năng đảm nhận vị trí hiệu trưởng; 2) đã làm việc như một huấn luyện viên và cố vấn cho các giáo viên khác; 3) cho thấy cam kết phát triển nghề nghiệp; 4) biết làm thế nào để trình bày rõ các nguyên tắc hành chính và các mô hình trong lĩnh vực giáo dục; 5) có thể sẽ phù hợp với vị

trí hiệu trưởng sau thời gian thực tập.

Ngoài ra, một ứng viên hiệu trưởng cần phải đảm bảo các yêu cầu: 1) có một hợp đồng lao động có hiệu lực và ít nhất năm năm kinh nghiệm giảng dạy; 2) được tham gia thực tập 6 tháng; 3) được sự ủng hộ của hiệu trưởng và cộng đồng trường học nơi công tác; 4) sẵn sàng đảm nhận vị trí hiệu trưởng; 5) sẵn sàng cam kết làm việc tại các trường của tiểu bang trong 5 năm tiếp theo.

Hiệu trưởng của các trường chủ trì đủ điều kiện là những cá nhân: 1) có hồ sơ ghi nhận là những người lãnh đạo trường học rất thành công; 2) được biết đến với kinh nghiệm và năng lực cải tiến trường học; 3) có thể làm cố vấn; 4) nắm vững pháp luật và thực tiễn của hệ thống trường học và các cơ hội của nó; 5) cho thấy cam kết phát triển nghề nghiệp và tự đánh giá; 6) có thể trình bày rõ các nguyên tắc hành chính và các mô hình trong các lĩnh vực giáo dục; 7) sẵn sàng đảm nhận vai trò quan trọng này.

Các hiệu trưởng mới được bổ nhiệm tham gia chương trình cố vấn cho các hiệu trưởng mới được bổ nhiệm lần đầu. Đối với các hiệu trưởng được chức thì cần có trình độ quản lý cao hơn. Một hiệu trưởng giỏi phải có năng lực về: 1) tài chính và quản lý; 2) pháp lý pháp sự phạm; 3) quản lý nhân sự. Một hiệu trưởng xuất sắc đòi hỏi có thêm tiêu chí: 4) là một hình tượng gương mẫu; 5) có tầm nhìn gắn liền quá khứ và tương lai, người duy trì văn hóa và là người phát triển. Nói cách khác, một hiệu trưởng xuất sắc là một hình tượng hấp dẫn, có khả năng tạo được niềm tin mạnh mẽ và sự đoàn kết.

2.2. Chương trình dành cho hiệu trưởng đương nhiệm

Chương trình Nâng cao năng lực làm việc của hiệu trưởng nhằm phát triển các năng lực của hiệu trưởng từ quan điểm lãnh đạo hệ thống đến khả năng thúc đẩy văn hóa hợp tác, chia sẻ thực tiễn tốt nhất và không ngừng học tập trong cộng đồng. Chương

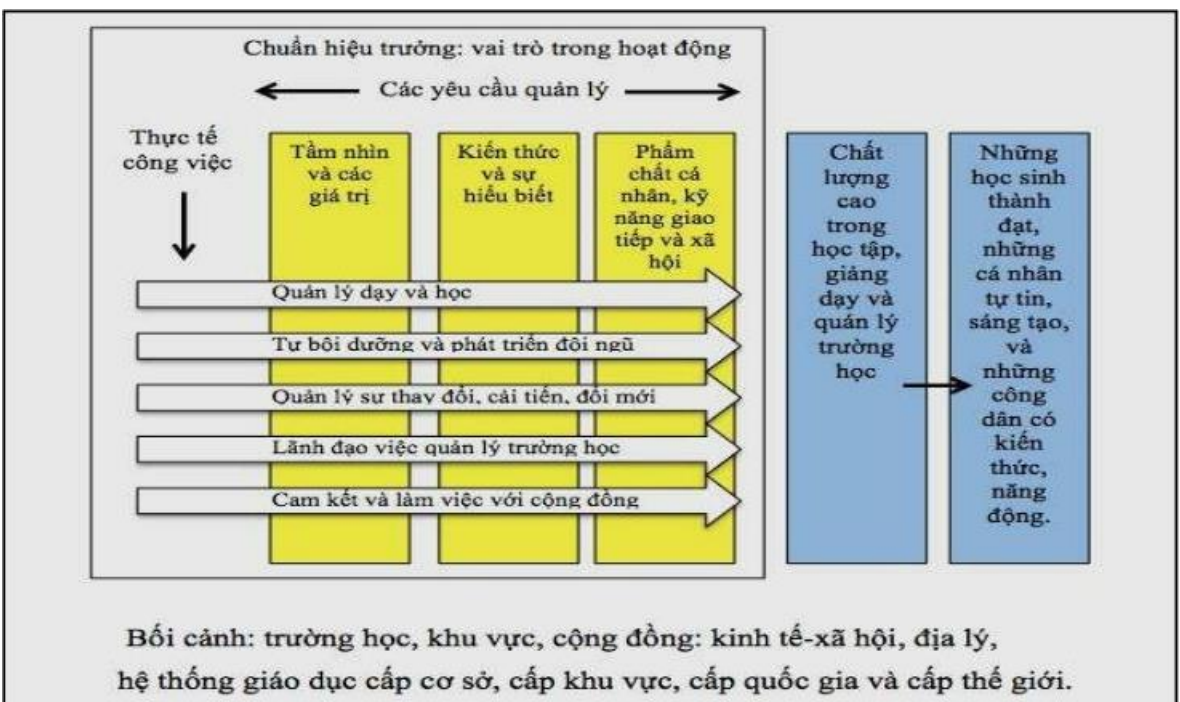
trình có thể phù hợp với tất cả hiệu trưởng, những người quan tâm đến lãnh đạo hệ thống. Các hiệu trưởng tham gia 4 hội thảo trong vòng 2 năm, thảo luận các chủ đề lãnh đạo và phát triển hệ thống trong mối quan hệ hợp tác. Ngoài ra, họ nghiên cứu một chủ đề liên quan đến sự phát triển nghề nghiệp để tăng cường năng lực lãnh đạo hệ thống. Họ cũng áp dụng những điều đã học vào công việc trong một dự án nghiên cứu/ phát triển thực tế và báo cáo với các nhà cung cấp đào tạo và các đồng nghiệp về sự tiến bộ của họ. Vào cuối chương trình cần thực hiện một báo cáo cuối khoá về dự án và các quan sát quan trọng từ thực tế.

Chương trình huấn luyện chuyên nghiệp dành cho hiệu trưởng được thiết kế để hỗ trợ cho các hiệu trưởng, đội ngũ lãnh đạo và các nhóm trường đại học để phát triển năng lực lãnh đạo. Mục tiêu chính là giúp các hiệu trưởng hình thành hiểu biết rõ ràng về bản thân. Huấn luyện giúp cho những người tham gia nhận ra được các lĩnh vực cần cải thiện và tiềm năng lãnh đạo của bản thân. Chương trình kéo dài trên một năm. Những

người tham gia có thể lựa chọn 1 trong 3 phương cách: 1) huấn luyện cá nhân hiệu trưởng; 2) huấn luyện cá nhân hiệu trưởng và đội ngũ lãnh đạo trường học; 3) huấn luyện cá nhân hiệu trưởng và nhóm đại học (tối đa 6 người/nhóm). Chương trình được cung cấp miễn phí cho người tham gia. Những người tham gia có thể chọn nơi để tham gia và có quyền truy cập vào các trang web của chương trình.

3. CHUẨN HIỆU TRƯỞNG

Viện Phát triển Giáo viên và Lãnh đạo trường học của Úc được thành lập vào năm 2010 có nhiệm vụ phát triển đội ngũ nhà giáo và quản lý trở thành những người xuất sắc. Đây là một học viện công lập, tự chủ, trực thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo. Vai trò của Học viện là duy trì và phát triển các tiêu chuẩn nghề nghiệp giáo viên và cán bộ quản lý trường học trên toàn quốc, vận hành một hệ thống thống nhất về kiểm định chất lượng giáo viên dựa trên các tiêu chuẩn chung của cả nước, phát triển chuyên môn cao cho giáo viên và cán bộ quản lý trường học.

Hình 1: Mô hình phát triển những nhà lãnh đạo trường học xuất sắc của Úc

Chuẩn hiệu trưởng được ban hành vào năm 2011 dựa trên 3 yêu cầu đối với công tác quản lý, đó là: 1) tầm nhìn và các giá trị; 2) kiến thức và sự hiểu biết; 3) phẩm chất cá nhân, kỹ năng giao tiếp và xã hội. Các tiêu chuẩn này được cụ thể hoá trong 5 lĩnh vực thực tế nghề nghiệp: 1) quản lý hoạt động dạy và học; 2) tự bồi dưỡng và phát triển đội ngũ; 3) quản lý sự thay đổi, cải tiến, đổi mới; 4) lãnh đạo việc quản lý trường học; 5) cam kết và làm việc với cộng đồng. Trên cơ sở đó, Úc xây dựng mô hình phát triển những nhà lãnh đạo trường học xuất sắc.

4. KẾT LUẬN

Hệ thống giáo dục Úc có uy tín trên thế giới, nổi tiếng về cơ cấu hiệu quả và những phát triển có tính đổi mới trong chính sách giáo dục. Nhiều quốc gia trên thế giới đã học

hỏi kinh nghiệm của Úc để cải thiện hệ thống giáo dục đất nước mình. Để làm được điều này, Úc đã xây dựng mô hình phát triển những nhà lãnh đạo xuất sắc. Các trường học ở Úc luôn khuyến khích phát triển tự do đổi mới, sáng tạo và độc lập trong quá trình dạy học và giáo dục.

Công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục Việt Nam theo tinh thần của Nghị quyết 29/NQ-TW đã và đang đặt ra cho ngành giáo dục nói chung và Học viện Quản lý giáo dục, Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh và các cơ sở đào tạo bồi dưỡng khác nhiều nhiệm vụ quan trọng, cấp thiết. Đặc biệt là xây dựng được các chương trình đào tạo, bồi dưỡng và Chuẩn hiệu trưởng mới đáp ứng yêu cầu của hội nhập khu vực và thế giới hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Atso Taipale (2012), *International Survey on Educational Leadership*, Finnish National Board of Education.
2. Australia Institute for Teaching and School Leadership (2011), *National Professional Standard for School Leadership*.

Ngày nhận bài: 12/10/2016. Ngày biên tập xong: 10/3/2017. Duyệt đăng: 24/3/2017